

Nr 1302

Av herr **Lorentzon m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 158, med förslag till lag om ändring i utlänningslagen den 30 april 1954 (nr 193), m. m.*

I Kungl. Maj:ts proposition nr 158 föreslås ändringar i utlänningslagen av i flera avseenden liberaliserande innebörd. Sålunda får enligt förslaget utlänningsandel prövas endast i samma utsträckning som i ärendena om avvisning eller utvisning. Jämfört med vad nu gäller är detta ett steg i rätt riktning. Besvärshöjning stadgas. Vidare föreslås att arbetstillstånd skall kunna meddelas utan yrkesbegränsning.

Vägleddande när det gäller såväl riktlinjerna för utlänningspolitiken som i fråga om utlänningslagen måste vara att slå vakt om principen om jämlikhet mellan invandrare och den inhemska befolkningen. Vanligen erkänner man det som självklart att de invandrade skall ges samma rättigheter och chanser i samhället som den inhemska befolkningen när samhället tar deras arbetsinsatser i anspråk och avkräver dem i huvudsak samma skyldigheter. I praktiken kan dock attityderna till de invandrade utgöra avsteg från jämlikhetsregeln beroende på kvarblivande fördomar eller att de invandrades anpassningssvårigheter blir förbisedda. Så mycket större är då anledningen till att ur lagstiftningen omsorgsfullt utrensa kvardröjande uttryck för en särbedömning av i landet boende utlänningar.

I utlänningslagens 29 §, mom. 2, föreslås en utvidgning när det gäller grund för utvisning:

2) om han är hemfallen åt alkoholmissbruk *eller narkotikamissbruk* och finnes i följd därav vara farlig för annans personliga säkerhet eller föra ett grovt störande levnadssätt;

Narkotikamissbruket som relativt sett är en ny företeelse får här tjäna som skäl till en utvidgning av grunderna för beslut om utvisning. I stället finns goda skäl till att över huvud taget ifrågasätta om mom. 2 bör kvarbliva i lagtexten. Sedan en följd av år har sättet att bedöma alkoholmissbruket undergått en radikal förändring. Alkoholism bedöms som en sjukdom mot vilken medicinsk och terapeutisk behandling bör sättas in. Försöksverksamhet inleddes att med "polsk förebild" omhändertagna fyllerister, d. v. s. ge de omhändertagna hygienisk och medicinsk vård i stället för att "finkas". Den omhändertagne får därefter räkning för behandlingen i stället för att enligt vedertagen praxis bli avkrävd böter. Denna syn som allt-

mera vinner isteg lyser emellertid helt med sin frånvaro när det gäller utläningar i det här aktuella sammanhanget. I deras fall skall alltså också i fortsättningen enligt en lag som nu undergår förändringar alkoholmissbruk kunna leda till utvisning.

Vad så angår den föreslagna utvidgningen till att gälla även narkotikamissbruk som utvisningsanledning anser vi att även här vårdsynpunkterna är de avgörande. Det är visserligen oftast så, att missbruksfallen är förbundna med langning och brottslig narkotikahandel. Men i den mån detta är fallet har en *annan* grund för rättsligt förfarande konstituerats, som måste hållas åtskild från narkotikamissbruket i och för sig. Det förefaller dessutom som anledning finns att det bringas reda i hela narkotikakomplexet innan en lagstiftning tillgripes riktad mot utläningar.

Utlänningsutredningen är i sitt betänkande inne på frågan om förvisning och utvisning och skriver:

Stadgandena om utvisning är avsedda att utgöra ett skydd för samhället mot skadliga yttringar av asocial livsföring. Utvisningen kan därför sägas stå de straffrättsliga reaktionerna nära. Från denna utgångspunkt kan ifrågasättas om inte beslutanderätten i utvisningsärendena borde tillkomma domstol. Utredningen vill här erinra om att intagning i arbetsanstalt på grund av samhällsfarlig asocialitet, vilken reaktionsform har många beröringspunkter med utvisning, beslutas av domstol.

Föredraganden anför visserligen beträffande tillämpningen en synpunkt som kan ge utrymme för andra åtgärder än utvisningsförfarande: "Liksom vid alkoholmissbruk blir det vid narkotikamissbruk fråga om att i utvisningsärendena göra en avvägning mellan bl. a. vårt lands ansvar för att missbrukaren får vård och våra vårdresurser." Men den humanitära aspekten och vårdaspekten görs avhängiga av landets *vårdresurser*. Bedömningen härvidlag tillkommer den centrala utlänningsmyndigheten. Det förhåller sig tyvärr så att vårdresurserna är ytterligt begränsade särskilt på narkotikaområdet. I praktiken kan sålunda befaras att det alternativa utvisningsförfarandet kommer till generell användning.

Utlänningsutredningen anför i samma avsnitt som det nyss citerade att antalet vid utlänningskommissionen handlagda utvisningsärenden varit ringa. Detta kan i och för sig inte påverka bedömningen av lagtextens utformning, som bör motsvara den numera annorlunda *synen* på missbruket av alkohol och narkotika och hur sådant missbruk bör bekämpas. Om emellertid det återopade ringa antalet utvisningsfall skall påverka lagtextens utformning bör det vara i den riktningen, att alkohol- och narkotikamissbruk utmönstras ur lagen som grund för utvisning.

Med hänvisning till det anförda föreslås därför,

att riksdagen med bifall i övrigt till Kungl. Maj:ts proposition nr 158 måtte besluta

att ur förslaget till "Lag om ändring av utlänningslagen den 30 april 1954 (nr 193)" i sin helhet utmönstra mom. 2 i 29 §; samt

att vederbörande utskott företar därav betingade redaktionella ändringar i lagtexten.

Stockholm den 26 november 1968

Gustav Lorentzon (vpk)

Eivor Marklund (vpk) Gunvor Ryding (vpk) Carsten Thunborg (vpk)